

géppel, ezt követően kézi feltárást alkalmaztunk. Nagy mennyiségű kora rézkori tárgy-töredéket emeltünk ki a földből, köztük jellegzetes rézkori áttört csőtálcás tál, tárolóedény, és pohár töredékeit, karcolt és mintába bökődött díszekkel. A leletek alapján a területen a *tiszapolgári kultúra kistréparti csoportjának* emberei éltek. A rézkori jelenségek felbukkanása kiemelkedő jelentőségű a korszak kutatása szempontjából, hiszen Békés megye itteni területéről eddig nem rendelkezünk információkkal a kora rézkorra vonatkozóan.

A lelőhely kerámia-, állatcsont- és kőanyaga mellett a terület objektumaiból jelentős mennyiségű talajmintát gyűjtöttünk, ezek feldolgozása folyamatban van.

Munkatársak: Nagy Norbert, Takács Gábor, Gyűrösi Tímea ásatási technikusok.

PÓPITY DÁNIEL

293. Magyarbánhegyes, Kereszt-dűlő (KÖH 71487)

(Békés megye) Á

2010. november 29-én helyszíni szemlét tartottam a lelőhelyen, melyre még korábban egy helyi történelemtanár, Asztalos Csaba hívta fel a figyelmemet. Elmondása szerint a lelőhelyet még 1944-ben találták meg. Téglapületek maradványairól és embercsontokról tették említést – csaknem 60 év múlva – a magyarbánhegyesi helytörténeti szakkört vezető Asztalos Csabának 2006-ban, aki a mezőgazdasági műveléssel folyamatosan bolygatott lelőhelyről a felszínen gyűjtött régészeti leletek múzeumba kerülését szorgalmazva tett bejelentést a Békés Megyei Múzeumok Igazgatóságánál.

A 2010-es helyszíni szemle alkalmával a találó átadott a múzeumnak egy zsáknyi, a lelőhelyről összegyűjtött embercsont-töredéket, valamint 1 db bronzból készült, kisméretű S-végű hajkarikát. A helyszíni szemlén azonosított lelőhelyen elszórtan téglatöredékeket, és nagyobb számban embercsontokat találtunk a felszínen. A téglatöredékek közül néhány darabról egyértelműen megállapítható, hogy pelyvás soványítású agyagból készült, Árpád-kori téglából származik. A nagyobb számban előforduló embercsontok nagyobb darabjai a közelmúltban szétszántott sírokra engednek következtetni. Találtunk még néhány Árpád-kori edénytöredéket is, köztük cserépbogrács töredékét. A lelőhely pontos kiterjedését nem lehetett meghatározni, mert a felszín a nemrégiben betárcsázott kukoricatarlótól nagyon szemetes volt, mérete 200×200 méteresre becsülhető. Az összegyűjtött leletek és a korábbi információk alapján azt feltételezzük, hogy a lelőhelyen egy Árpád-kori templom és temető található.

LISKA ANDRÁS

294. Magyarbánhegyes határa

(Békés megye) B, N

A Kunágota mezőfejlesztés project (Kág-4 jelű kút termelésbe állítása) keretében tervezett vezeték nyom-

vonáshoz kapcsolódóan végeztünk szisztematikus régészeti terepbejárást 2010. február 27–28-án.

Bekötőút (KÖH 73079): A nyomvonal által érintett 011/17, 022/5–7, 012 hrsz.-ú területeken, a Medgyesyegyházát Mezőkovácsházával ill. a Kunágotát Magyarbánhegyessel összekötő utak kereszteződésétől ÉNy-ra, a Magyarbánhegyesre bevezető út É-i és D-i oldalán, az útkereszteződéstől kb. 450 m-re eddig ismeretlen lelőhelyet azonosítottunk. Kiterjedése csaknem minden irányban bizonytalan, csupán a K-i széle határozható meg egy itt azonosítható egykori, D felől É-ra, majd ÉK-i irányba kanyarodó folyómederrel. Ennek a feltöltődött aljú folyómedernek a Ny-i partján helyezkedik el a lelőhely, melynek területén népvándorlás kori kerámialeletek fordultak elő. A domborzati viszonyok, ill. a szintvonalak alapján a lelőhely kiterjedése É–D irányú lehet, s elérheti a 400×200 m-t is. A leletanyagot közvetlenül az említett folyóparton gyűjtöttük, a Magyarbánhegyesre vezető kövesút mindkét oldalán, de ennek oka az is lehet, hogy a folyóparttól távolabb kedvezőtlen látási viszonyok voltak.

Boglyás-Lengés-dűlő (KÖH 73081): A nyomvonal által érintett 054/10 hrsz.-ú területen, a településtől DNy-ra, a belterülettől csaknem 2 km-re, a mezőkovácsházi határvonaltól kb. 500 m-re ÉK-re egy jelentősebb, napjainkban kiszáradt, de ma is nádas folyómeder húzódik DK–ÉNy irányban. Ennek a folyóvölgynek a D-i oldalán lapos, fekete talajú, mély fekvésű részek vannak, a meder É-i oldalán viszont magas, világosszürke színű talajú, háttas vonulat húzódik. Itt a folyómederbe pontosan K felől egy másik meder érkezik. A két meder találkozásának É-i oldalán lévő kiemelkedő hátnak a legmagasabb részén, kizárólag a világosszürke színű területen kb. 250×150 m-es körzetben őskori, bronzkorinak látszó kerámia-töredékek fordultak elő.

SZATMÁRI IMRE

295. Magyarcsanád határa

(Csongrád megye) A

A Nabucco gázvezeték Csongrád és Bács-Kiskun megyét érintő nyomvonalszakaszára készítenő örökségvédelmi hatástanulmányhoz kapcsolódó terepbejárásokat 2009. december 7. és 2010. május 25. között végeztük. A beruházás a két megye területén áthaladva összesen 23 település közigazgatási területén valósul majd meg, a tervezett 177 km hosszú nyomvonal mindkét oldalát 100-100 m szélességben vizsgáltuk. A terepi felderítés időpontjában a külterületi szakasz meghatározó részét (kb. 21%-át) már sűrű vetés borította, nagyjából hasonló arányban (kb. 19%) fordult elő erdő, rét, legelő, ill. gazzal fedett terület, melyeken szintén nem lehetett terepi kutatást végezni. Összességében a külterületi szakasznak mindössze 60%-a bizonyult terepbejárásra alkalmasnak.

A Magyarcsanád külterületén a tervezett nyomvonal, ill. annak 100 m-es pufferzónája 4 ismert lelőhelyet érintett. Ezek közül csak a *Börcsök-dűlő IV. (MOL-38 lh.,*